

همایش علمی-پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه فرهنگیان، آموزش و پرورش، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ارشاد اسلامی، سازمان شهرداری (استان کرمانشاه) مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (استان تهران) و ...))

سردبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در ۸ پایگاه ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ شماره مقاله: ۲۸/۱۱۹۷ رده بندی کنگره: الف ۲۲/۷۷۸۴

آسیب شناسی کارکردی نهادهای فرهنگی در مواجهه

با جنگ نرم با تاکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

اکرم محمدی بی ابری

پژوهشگر و محقق

چکیده

تحقق جامعه اسلامی به عنوان یکی از مقوله تمدن نوین اسلامی در سال‌های اخیر از جمله اهداف عالیه‌ای بوده است که با مطرح شدن آن در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی وارد ادبیات نظری و کاربردی کشور شد، هدف اصلی پژوهش حاضر، آسیب شناسی کارکردی نهادهای فرهنگی در مواجهه با جنگ نرم با تاکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، روش این پژوهش، کیفی و از نوع نظریه زمینه‌ای می‌باشد، نمونه‌گیری این تحقیق مطابق با روش‌های کیفی، نمونه‌گیری نظری است. در این پژوهش، انتخاب موردها به شیوه‌ای هدفمند صورت گرفته است و به همین دلیل تعداد ۲۰ نفر از افرادی در زمینه نقش نهادهای فرهنگی در مواجهه با تهاجم فرهنگی در جامعه آشنایی لازم را داشته‌اند انتخاب گردیدند. براساس نتایج تحقیق آسیب‌های نهادهای فرهنگی به عوامل مدیریتی، عوامل سیاسی و عوامل فرهنگی تقسیم می‌شوند، براساس مدل کدبندی گزینشی عوامل سیاسی به عنوان شرایط علی، عوامل مدیریتی به عنوان شرایط زمینه‌ای و عوامل فرهنگی به عنوان عوامل مداخله‌گر موثر هستند. براساس نتایج تحقیق ترسیم چهره واقعی از دین، برنامه ریزی صحیح و اصولی فرهنگی و دینی برای نسل جوان، ایجاد زمینه برای مشارکت نخبگان و روشنفکران دینی در تصمیمات و برنامه‌ریزی‌ها، توجه به دشمن شناسی و دست کم نگرفتن دشمن و آمادگی برای هرگونه تهاجم فرهنگی و ... از جمله اقداماتی است که باید توسط دستگاه‌های فرهنگی مورد توجه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: بیانیه گام دوم، نهادهای فرهنگی، تهاجم فرهنگی

بخش اول: مقدمه

تحقق جامعه اسلامی به عنوان یکی از مقوله تمدن نوین اسلامی در سال‌های اخیر از جمله اهداف عالیه‌ای بوده است که با مطرح شدن آن در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی وارد ادبیات نظری و کاربردی کشور شد؛ بطوریکه کلید تعالی و پیشرفت کشور در قالب چشم اندازهای پیش رو در این باره، آحاد جامعه اسلامی و نهادهای متولی در آن در عرصه‌ها و ابعادهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... شامل می‌شود. تحقق جامعه اسلامی به عنوان چهارمین حلقه از زنجیره فرآیند نیل به تمدن نوین اسلامی از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) دارای اهمیت مضاعفی است و مطابق بیانات معظم له جامعه اسلامی، جامعه‌ای است که در آن آرمان، اهداف و آرزوهای بزرگی که اسلام برای بشر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ترسیم کرده است، تحقق پیدا کند. از سویی دیگر راهبردهای عملی نیز در بستر جامعه اسلامی قابلیت تحقق را دارد، از این رو می‌توان گفت بیانیه گام دوم در دل منظومه فکری رهبر انقلاب (مراحل نیل به تمدن نوین اسلامی) قابل تفسیر است.

با اندک تامل در اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی به خوبی در می‌یابیم که یکی از اهداف انقلاب اسلامی اعتلای توسعه فرهنگ دینی و اسلامی بوده است، ولی واقعیت‌ها و بررسی شرایط داخلی و خارجی جامعه مشخص می‌کند که شرایطی که حاکم است جریاناتی را شکل داده تا حقانیت و توانایی‌های انقلاب اسلامی را به چالش بکشاند. هر انقلابی که در هر کجای جهان اتفاق می‌افتد به طور قهری و طبیعی با یک سری خطرات روبرو خواهد شد، این وظیفه نهادهای مختلف و مردم است که ضمن تلاش در شناسایی خطرات با هوشیاری کامل راهکارهای مبارزه و دفع خطرات را جستجو نمایند.

یکی از برنامه‌های دشمن استفاده از جنگ نرم برای دور نمودن جوانان از باورها و اعتقادات دینی می‌باشد، جنگ نرم از جمله اقداماتی است که دگرگونی در هویت فرهنگی و الگوهای رفتاری مورد قبول یک نظام سیاسی را به دنبال دارد، از دیرباز در کنار درگیری‌های نظامی و به کارگیری سلاح، همواره موضوع عملیات روانی و تأثیرگذاری روانی بر کشور یا دولت هدف مدنظر بوده است. امروزه جنگ نرم را نوعی جدید از نبرد تعریف می‌کنند که بیشتر در حوزه رسانه اتفاق می‌افتد؛ زیرا با گسترده شدن رسانه‌ها و پیچیدگی و سرعت فضای تبادل اطلاعات، جنگ نرم به پدیده‌ای تبدیل شده که یک کشور بدون آن که

به جنگ نظامی با کشور دیگر بپردازد می‌تواند بر آن تأثیر بگذارد یا آن را دچار فروپاشی نماید و ذهن مردم آن را تحت تأثیر قرار دهد. دشمن در مرحله جنگ نرم شیوه‌های مختلفی را در برنامه‌های کاری خود قرارداده که مهم‌ترین آن هجوم فرهنگی و تغییر ارزش‌ها و نگرش‌های پایه، گرایش به الگوهای غربی، گرایش به رسانه‌های غربی، رواج گرایش‌های خرافی، کاهش از میان رفتن قبح نامحرم، ترجیح محصولات فرهنگی غربی، ترجیح سبک زندگی غربی، کاهش رفتار مذهبی، تغییر نگرش به پوشش و رواج تصاویر غیر اخلاقی و ... می‌باشد. اهداف جنگ نرم دشمن می‌تواند در مواردی مانند روی گردانی از احکام الهی و ترک واجبات و ارتکاب بسیاری از محرمات؛ تغییرات بارز در شیوه لباس پوشیدن و آرایش، افزایش استفاده از مشروبات الکلی، موسیقی‌های، غربی و استفاده از سایت‌های غیر مجاز و ... خلاصه نمود. در این میان نهادهای فرهنگی و ترتیبات مرتبط با آن‌ها در راه مبارزه با جنگ نرم و تهدیدات نرم افزاری دشمن در جهت تحقق مقدمات شرایط ایجاد جامعه اسلامی نقشی مهم و اساسی دارند. در واقع قابلیت‌های بالقوه و ظرفیت‌های نهفته موجود در نهادهای فرهنگی در وجوه نمایه‌ای آن، بیانگر میزان جایگاه و اهمیتی است که این نهادها می‌تواند در جهت تحقق جامعه اسلامی ایفا کند. که در ذیل راهبرد «گام دوم انقلاب» باید با تعاریف و مفاهیم تخصصی_عمومی با استعانت به نظام فکری انقلاب اسلامی و منظومه عملیاتی آن وارد میدان شوند. از این رو هدف اصلی پژوهش حاضر، با توجه به نقش نهادهای فرهنگی در اجرایی شدن اهداف بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی آسیب شناسی کارکردی نهادهای فرهنگی در مواجهه با تهاجم فرهنگی در گام دوم انقلاب اسلامی می‌باشد. به همین دلیل در راستای حصول به این هدف، سوال اصلی این خواهد بود که آسیب‌های کارکردی نهادهای فرهنگی در مواجهه با جنگ نرم با تاکید بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، کدامند؟

بخش دوم: جایگاه جامعه اسلامی در منظومه پنج گانه فکری رهبری

نقشه راه در جهت نیل به تمدن اسلامی در منظومه اندیشه‌ای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در قالب یک روند پنج مرحله‌ای ترسیم و تدوین شده است؛ که بطور اجمالی در زیر به آن اشاره خواهیم کرد. در این راستا علت اصلی در ذیل اشاره به مراحل پنج گانه تمدن ساز، اشاره به اهمیت و جایگاه جامعه اسلامی و مراحل تشکیل آن می‌باشد:

انقلاب اسلامی: یک دگرگونی بنیادین یا همان حرکت انقلابی و جنبش انقلابی است که نظام مرتجع راه، نظام قدیمی راه، نظام وابسته و فاسد را سرنگون می‌کند و زمینه را برای ایجاد نظام جدید فراهم می‌سازد) بیانات در دیدار با دانشجویان کرمانشاه، ۲۴ مرداد ماه ۱۳۹۰).

نظام اسلامی: یعنی طرح مهندسی و شکل کلی اسلامی را در جایی پیاده کردن مثل اینکه وقتی در کشور ما نظام سلطنتی استبدادی، فردی، موروثی و اشرافی وابسته برداشته شد، به جای آن نظام دینی، تقوایی، مردمی و گزینشی جایگزین می‌شود با همین شکل کلی که قانون اساسی برایش معین کرده، تحقق پیدا می‌کنند، یعنی نظام اسلامی) بیانات در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام در تاریخ ۱۲ آذر ماه ۱۳۷۹).

دولت اسلامی: معنای شعار دولت اسلامی این است که ما می‌خواهیم اعمال فردی، رفتار با مردم، رفتار بین خودمان و رفتار با نظام‌های بین المللی نظام سلطه امروز جهانی را به معیارها و ضوابط اسلامی نزدیک کنیم.

جامعه اسلامی: مرحله چهارم، مرحله تشکیل جامعه اسلامی است که با عبور از سه مرحله ذکر شده (انقلاب اسلامی، نظام اسلامی و دولت اسلامی) محقق می‌گردد؛ که از نظر ترتیب و اولویت معنایی و مبنایی بعد از تشکیل دولت اسلامی خواهد بود. هرچند به موازات تشکیل دولت اسلامی، جامعه اسلامی در حال تشکیل است، اما اگر دولت اسلامی شود و کارگزاران نظام از نظر رفتار، عملکرد و اخلاق در طراز اسلام قرار گیرند، مردم نیز اسلامی خواهند شد (مهری، ۱۳۹۵: ۳۳). جامعه اسلامی، یعنی جامعه‌ای که در آن آرمان‌های اسلامی، اهداف اسلامی، آرزوهای بزرگی که اسلام برای بشر ترسیم کرده است تحقق پیدا کند، جامعه عادل برخوردار از عدالت، جامعه‌ای آزاد، جامعه‌ای که مردم در آن در اداره کشور، در آینده خود، در پیشرفت خود دارای نقش‌اند، دارای تأثیرند. جامعه‌ای دارای عزت ملی و استغنائی ملی، جامعه‌ای برخوردار از رفاه و مبرا از فقر و گرسنگی، جامعه‌ای دارای پیشرفت‌های همه جانبه، پیشرفت علمی، پیشرفت اقتصادی، پیشرفت سیاسی و بالاخره جامعه‌ای بدون سکون، بدون رکود، بدون توقف و درحال پیشروی دائم، این آن جامعه‌ای است که ما به دنبالش هستیم البته این جامعه تحقق پیدا نکرده ولی ما به دنبال این هستیم که این جامعه تحقق پیدا کند (بیانات در دیدار با دانشجویان کرمانشاه، ۲۴ مرداد ماه

۱۳۹۰). باید خاطر نشان کرد اهمیت ایجاد جامعه اسلامی به دلیل آن است که شکل‌گیری جامعه اسلامی به نوبه‌ی خود مقدمه ساز شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی خواهد شد.

تمدن اسلامی: آخرین گام یا مرحله از مراحل پنج گانه که حاصل و نتیجه قطعی تشکیل جامعه اسلامی، ظهور الگوی برتری است که «تمدن اسلامی» نام دارد؛ وقتی جامعه یا کشور اسلامی پدید آمد تمدن اسلامی به وجود خواهد آمد آن وقت فرهنگ اسلامی فضای عمومی بشریت را فرا خواهد گرفت، این‌ها همه‌اش با مراقبت و با تقوا عملی است، تقوای فردی و تقوای جماعت و امت (بیانات در خطبه‌های نمازجمعه، ۲۸ مرداد ماه ۱۳۸۴).

بخش سوم: گام دوم انقلاب در یک نگاه

بیانیه «گام دوم انقلاب» هسته اصلی پروژه تمدن سازی معاصر اسلامی است (بیانیه گام دوم دارای آموزه‌های جامع و کامل است. نکته آن است که «گام دوم انقلاب» که به صورت شفاف آرمان بزرگی را برای انقلاب اسلامی با عنوان «ایجاد تمدن نوین اسلامی» بیان و تدوین می‌کند. به عبارتی هدف غایی انقلاب اسلامی ایران را ایجاد تمدن نوین اسلامی بیان می‌کنند. تمدن نوین اسلامی در جمله رهبر انقلاب با این تعبیر آمده است: «انقلاب اسلامی اینک وارد دومین مرحله خودسازی، جامعه پردازی و تمدن سازی شده است. عزیزان از انقلاب خود حراست و آن را هرچه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی است، نزدیک کنید»

واقعیت امر این است که در یک نگاه جامع می‌توان این بیانیه را به چند بخش مجزا و در عین حال مکملی از هم تقسیم کرد. بخش نخست آن شامل محورهای کلی، بخش دوم در بردارنده چالش‌های اساسی در مقابل انقلاب اسلامی در ابتدا است، بخش سوم شامل اقدام اساسی و اولیه که انقلاب اسلامی انجام داد می‌باشد، بخش چهارم مربوط به آثار و نتایج پیروزی انقلاب اسلامی در ایران است، بخش پنجم به مهمترین ماموریت‌های نسل جوان در گام دوم انقلاب می‌پردازد و بالاخره یک بخش ویژه در این بیانیه وجود دارد که شامل توصیه‌ها و دغدغه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی است.

نکته مهم در ذیل تحلیل و تفسیر بیانیه «گام دوم»، پرداخت‌های مکملی آن در دو عرصه خرد و کلان (تکریم و تعظیم ملت ایران، توصیف انقلاب اسلامی به عنوان یک نهضت بزرگ دینی، اضافه کردن شعارهای جدید به شعارهای انقلاب اسلامی، انقلابی ماندن، ایجاد تمدن نوین اسلامی، تاکید بر بدیع و نوآورانه و اصیل بودن انقلاب اسلامی، بازتاب انقلاب اسلامی در نظام بین‌الملل، اعتقاد به اصل «ما می‌توانیم»، تاکید بر دستاوردهای انقلاب اسلامی، باور عمیق به انقلاب و انقلابی‌گری به مثابه مشی و منش، کارنامه درخشان ۴۰ ساله انقلاب اسلامی (داخلی و خارجی)، امید و نگاه خوش بینانه به آینده در قالب توصیه‌های راهبردی به جوانان) می‌باشد.

• روش تحقیق

روش این پژوهش، کیفی و از نوع نظریه زمینه‌ای می‌باشد. در این پژوهش مفهوم پردازی محصول جریان مطالعه داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق صورت گرفته شده با این حال از روش‌های مشاهده مشارکتی و گردآوری اسناد و مدارک نیز به عنوان روش‌های مکمل و ملازم استفاده شده است. بنابر این نمونه-گیری این تحقیق مطابق با روش‌های کیفی، نمونه‌گیری نظری است. در این پژوهش، انتخاب موردها به شیوهای هدفمند صورت گرفته است و به همین دلیل تعداد ۲۰ نفر از افرادی در زمینه نقش نهادهای فرهنگی و دینی در جامعه آشنایی لازم را داشته‌اند انتخاب گردیدند.

بخش چهارم: استخراج نتایج مصاحبه‌ها و کدبندی

جدول ۱: کدبندی

ردیف	عبارت	مفهوم	تعداد	درصد
۱	تداخل وظایف و موازی کاری نهادهای دینی	موازی کاری	۱۸	۹۰
۲	به روز نبودن نهادها و سازمان‌های فرهنگی و عدم استفاده بهینه از	به روز نبودن	۱۸	۹۰

			تکنولوژی روز	
۸۵	۱۷	کم توجهی به نخبگان	کم توجهی نهادها و سازمان‌های فرهنگی در استفاده از ظرفیت نخبگان	۳
۸۵	۱۷	ضعف در تولید اقلام فرهنگی	عدم توانایی نهادهای فرهنگی در تولید اقلام فرهنگی متناسب با شرایط روز	۴
۸۵	۱۷	سیاست زدگی	سیاست زدگی نهادهای دینی و درگیر شدن در احزاب سیاسی	۵
۸۰	۱۶	فساد اداری	فساد اداری گسترده در سازمان‌ها	۶
۸۰	۱۶	ناتوالی در شناسایی اسلام	ضعف در ارائه چهره واقعی اسلام توسط نهادهای فرهنگی	۷
۷۵	۱۵	ریاکاری	افزایش روحیه ریاکاری و تظاهر به دینداری	۸
۷۵	۱۵	بی برنامه بودن	نداشتن برنامه مدون توسط سازمان‌ها	۹
۷۰	۱۴	ضعف مدیریت	ضعف مدیریت در نهادهای فرهنگی	۱۰
۷۰	۱۴	عدم جذابیت	عدم استفاده از شیوه‌های جذاب و جوان پسند در برنامه‌های آموزشی	۱۱

۱۲	ناتوانی در پاسخ به شبهات فرهنگی	ناتوانی در پاسخ به شبهات	۱۴	۷۰
۱۳	تجمل‌گرایی و دنیازدگی برخی از مسئولین فرهنگی	تجمل‌گرایی	۱۴	۷۰
۱۴	تجبرگرایی و عدم استقبال از نوآوری‌های جدید	تجبر	۱۳	۶۵
۱۶	نگاه ابزاری به دین و سو استفاده برخی از سیاستمداران از دین	نگاه ابزاری به دین	۱۳	۶۵
۱۷	سرگرم شدن در به درگیری‌های سیاسی و غفلت از مشکلات مردم	غفلت از مردم	۱۳	۶۵
۱۸	تبدیل دانشگاه‌ها به مراکز صرفاً سیاسی و درگیر کردن دانشجویان به مسائل سیاسی	سیاسی شدن دانشگاه‌ها	۱۳	۶۵
۱۹	عدم توجه به شایسته سالاری در انتصابات	عدم شایسته سالاری	۱۳	۶۵

همانطور که درک‌بندی اولیه مشخص شده است تداخل وظایف و موازی کاری نهادهای دینی، به روز نبودن نهادها و سازمان‌های دینی و عدم استفاده بهینه از تکنولوژی روز، عدم بهره‌گیری و کم توجهی نهادها و سازمان‌های دینی از ظرفیت نخبگان، عدم توانایی نهادهای فرهنگی در تولید اقلام فرهنگی متناسب با شرایط روز، سیاست زدگی نهادهای دینی و درگیر شدن در احزاب سیاسی، ایجاد شبهه در جدایی دین از سیاست، فساد اداری گسترده در سازمان‌ها، ضعف در ارائه چهره واقعی اسلام توسط

نهادهای فرهنگی، افزایش روحیه ریاکاری و تظاهر به دینداری، نداشتن برنامه مدون توسط سازمانها، ضعف مدیریت در نهادهای فرهنگی، عدم استفاده از شیوههای جذاب و جوان پسند در برنامههای آموزشی، ناتوانی در پاسخ به شبهات جدید در عرصه فرهنگی، تجمل گرایی و دنیازدگی برخی از مسئولین فرهنگی، تحجر گرایی و عدم استقبال از نوآوریهای جدید، نگاه ابزاری به دین و سو استفاده برخی از سیاستمداران از دین، سرگرم شدن در به درگیریهای سیاسی و غفلت از مشکلات مردم، تبدیل دانشگاهها به مراکز صرفا سیاسی و درگیر کردن دانشجویان به مسائل سیاسی، عدم توجه به شایسته سالاری در انتصابات مهمترین آسیبهای نهادهای فرهنگی هستند که باعث افزایش روحیه دین گریزی در بین جوانان شدهاند.

جدول ۲: کدبندی سطح دوم یا متمرکز

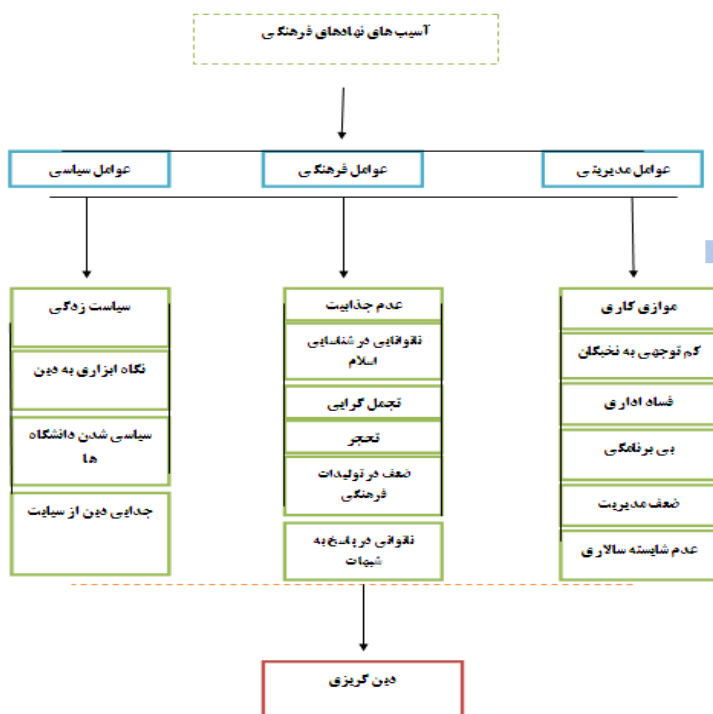
مفاهیم (کدبندی اولیه)	مقوله عمده (کدبندی متمرکز)	توضیحات
موازی کاری، کم توجهی به نخبگان، فساد اداری، بی برنامه بودن، ضعف مدیریت، عدم شایسته سالاری	عوامل مدیریتی	تداخل وظایف و موازی کاری نهادهای دینی، عدم بهره گیری و کم توجهی نهادها و سازمانهای دینی از ظرفیت نخبگان، فساد اداری گسترده در سازمانها، ضعف مدیریت در نهادهای فرهنگی، عدم توجه به شایسته سالاری در انتصابات
سیاست زدگی، سیاسی شدن دانشگاهها، نگاه ابزاری به دین، جدایی دین از سیاست	عوامل سیاسی	سیاست زدگی نهادهای دینی و درگیر شدن در احزاب سیاسی، تبدیل دانشگاهها به مراکز صرفا سیاسی و درگیر کردن دانشجویان به مسائل سیاسی، نگاه ابزاری به دین و سو استفاده برخی از سیاستمداران از دین، ایجاد شبه در جدایی دین از سیاست

عدم استفاده از شیوه‌های جذاب و جوان پسند در برنامه‌های آموزشی، ضعف در ارائه چهره واقعی اسلام توسط نهادهای فرهنگی، تجمل گرایی و دنیازدگی برخی از مسئولین فرهنگی، تاجر گرایی و عدم استقبال از نوآوری‌های جدید، عدم توانایی نهادهای فرهنگی در تولید اقلام فرهنگی متناسب با شرایط روز، ناتوانی در پاسخ به شبهات جدید در عرصه فرهنگی	عوامل فرهنگی	عدم جذابیت، ناتوانی در شناسایی اسلام، تجمل گرایی، تاجر، ضعف در تولیدات فرهنگی، ناتوانی در پاسخ به شبهات.
--	--------------	---

در کدبندی سطح دوم یا متمرکز آسیب‌های نهادهای فرهنگی به عوامل مدیریتی، عوامل سیاسی و عوامل فرهنگی تقسیم می‌شوند، همانگونه که از جدول پیداست عوامل مدیریتی عبارتند از: تداخل وظایف و موازی کاری نهادهای دینی، عدم بهره‌گیری و کم توجهی نهادها و سازمان‌های دینی از ظرفیت نخبگان، فساد اداری گسترده در سازمان‌ها، ضعف مدیریت در نهادهای فرهنگی، عدم استفاده از شیوه‌های جذاب و جوان پسند در برنامه‌های آموزشی، عدم توجه به شایسته سالاری در انتصابات عوامل سیاسی عبارتند از: سیاست زدگی نهادهای دینی و درگیر شدن در احزاب سیاسی، تبدیل دانشگاه‌ها به مراکز صرفاً سیاسی و درگیر کردن دانشجویان به مسائل سیاسی، نگاه ابزاری به دین و سو استفاده برخی از سیاستمداران از دین عوامل فرهنگی عبارتند از: عدم استفاده از شیوه‌های جذاب و جوان پسند در برنامه‌های آموزشی، ضعف در ارائه چهره واقعی اسلام توسط نهادهای فرهنگی، تجمل گرایی و دنیازدگی برخی از مسئولین فرهنگی، تاجر گرایی و عدم استقبال از نوآوری‌های جدید، عدم توانایی نهادهای فرهنگی در تولید اقلام فرهنگی متناسب با شرایط روز، ناتوانی در پاسخ به شبهات جدید در عرصه فرهنگی.

مدل کدبندی محوری

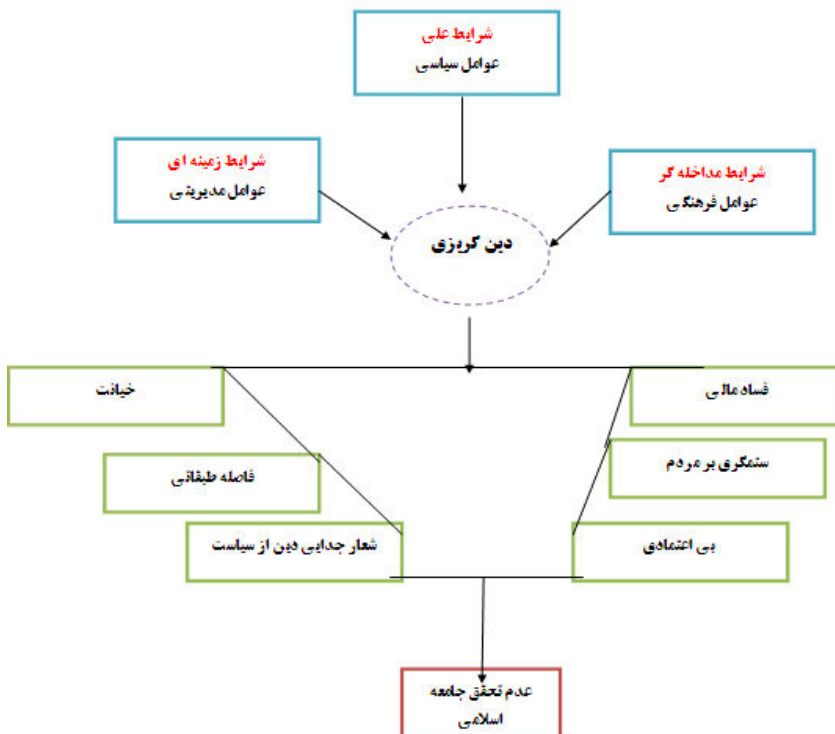
مدل کدبندی محوری

براساس مدل کدبندی محوری آسیب‌های نهادهای فرهنگی در سه حوزه عوامل مدیریتی، عوامل فرهنگی و عوامل سیاسی قابل تحلیل می‌باشند، براساس این مدل، آسیب‌های مدیریتی در حوزه‌های مختلف از جمله موازی کاری دستگاه‌های متولی امور فرهنگی جامعه، کم توجهی به نخبگان و استعدادهای برتر در جامعه، وجود فساد اداری و مالی در دستگاه‌ها، نداشتن برنامه مدون در دستگاه‌های فرهنگی، ضعف در مدیریت، و عدم وجود شایسته سالاری در سازمان‌ها و ... می‌باشند.

براساس این مدل عوامل فرهنگی آسیب‌زا عبارتند از عدم جذابیت در برنامه‌ها، ناتوانایی دستگاه‌های امور فرهنگی در شناسایی اسلام به قشر جوان، رواج فرهنگ تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی، تحجر و تعصب بیش از حد برخی از افراد، ضعف در تولید محتوا و تولیدات فرهنگی، ناتوانی در پاسخ به شبهات ایجاد شده و ... براساس این مدل عوامل سیاسی آسیب‌زا عبارتند از سیاست زدگی، نگاه ابزاری برخی از سیاسیون به دین، سیاسی شدن دانشگاه‌ها و مراکز علمی، نفوذ غرب‌گراها در نهادهای فرهنگی و دامن زدن به شعار جدایی دین از سیاست و ...

مدل کدپندی گزینشی

براساس مدل کدبندی گزینشی عوامل سیاسی به عنوان شرایط علی، عوامل مدیریتی به عنوان شرایط زمینه‌ای و عوامل فرهنگی به عنوان عوامل مداخله‌گر در دین‌گریزی جوانان موثر هستند، نتایج دین‌گریزی عبارتند از خیانت، فاصله طبقاتی، شعار جدایی دین از سیاست، فساد مالی، ستمگری بر مردم، بی‌اعتمادی مردم به حکومت و... می‌باشد، لذا در چنین جامعه‌ای تحقق جامعه اسلامی با چالش مواجه خواهد شد.

نتیجه‌گیری

بنا بر آنچه گفته شد مأموریت «گام دوم انقلاب»، در حوزه نرم افزار مربوط به نهادهای فرهنگی می‌باشد. واقعیت امر این است که تکیه بر راهبردهای پژوهش محور و کاربردی برای کاهش و حل آسیب‌های نو پدید و جلوگیری از دین‌گریزی نسل جوان می‌باید اولویت اولیه سازمان‌های متولی فرهنگ در راستای تحقق جامعه اسلامی باشد؛ چرا که وجود نگاه فرآیندی-مفهومی در مدل معماری آینده کشور در ذیل بیانیه «گام دوم» در تحقق جامعه اسلامی می‌تواند به پیشبرد راهبردهای کلان کشور در این عرصه کمک شایانی بکند.

همانگونه که مشخص است در این بیانیه بر ضرورت مشارکت مردم در تحقق جامعه اسلامی تأکید شده است؛ از این رو سازمان‌ها باید همواره سعی نمایند در مسیر تحقق بنیادهای جامعه اسلامی از مردم به عنوان سرمایه‌های اجتماعی خود در انجام مأموریت‌های محوله در این بیانیه بهره‌مند گردد. لازمه این پیشرو و پیشران بودن تربیت نیروهای متخصص و متعهد با شاخص جهادی و انقلابی در استانداردهای اسلامی-ایرانی است

براساس نتایج این تحقیق عوامل سیاسی به عنوان شرایط علی، عوامل مدیریتی به عنوان شرایط زمینه‌ای و عوامل فرهنگی به عنوان عوامل مداخله‌گر در دین‌گریزی جوانان موثر هستند، نتایج دین‌گریزی عبارتند از خیانت، فاصله طبقاتی، شعار جدایی دین از سیاست، فساد مالی، ستمگری بر مردم، بی‌اعتمادی مردم به حکومت و... می‌باشد، لذا در چنین جامعه‌ای تحقق جامعه اسلامی با چالش مواجه خواهد شد.

راهکارها و پیشنهادات

۱. ترسیم چهره واقعی از دین و از اسلام که منجر به جذب جوانان شود نه اینکه اسلام را دین خشن جلوه دهیم تا موجب دین گریزی جوانان گردد.
۲. برنامه ریزی صحیح و اصولی فرهنگی و دینی برای نسل جوان صورت گیرد.
۳. در رسانه‌های گروهی به ویژه در صدا و سیما مواضع سیاسی و منافع جناحی مورد توجه قرار نگیرد.
۴. ایجاد زمینه برای مشارکت نخبگان و روشنفکران دینی در تصمیمات و برنامه ریزی‌ها.
۵. توجه به دشمن شناسی و دست کم نگرفتن دشمن و آمادگی برای هرگونه تهاجم فرهنگی.
۶. پاسخ منطقی و صحیح به شبهات ایجاد شده و اقناع جوانان.
۷. مبارزه و برخورد جدی با فساد در سازمان‌ها.
۸. صداقت مسئولان در برخورد با اقشار مختلف مردم.
۹. تقویت سیستم‌های نظارتی به منظور جلوگیری از رانت‌خواری، و برخورد قاطع با عاملان آن.
۱۰. باز تعریف و خوانش سازمانی از فرهنگ و شیوه تعامل در ساختار کنشی- واکنشی نهادهای فرهنگی با عنایت به مقتضیات زمانی.
۱۱. شناخت نقاط قوت و ضعف نهادهای فرهنگی در عرصه تعاملی برای ارتقاء نقش کارکردی در ذیل تحقق جامعه اسلامی.
۱۲. جلوگیری از موازی کاری و دستگاه‌ها و مشخص نمودن شرح وظایف هر سازمان.

منابع و مأخذ:

۱. ابوالقاسمی، جواد فرمehینی فراهانی محسن (۱۳۸۴) پژوهشی در آسیب شناسی توسعه فرهنگ دینی با نگاه به دو دهه گذشته، انتشارات عرش ویژه، تهران.
۲. آکوچکیان عبدالحمید (۱۳۷۸) درآمدی بر آسیب شناسی تبلیغات دینی، چاپ نهضت ۱۳۷۸.
۳. اسماعیل زاده، مرتضی (۱۳۸۰) بررسی آسیب شناسی فرهنگ دینی در دو دهه اخیر انقلاب اسلامی، همایش دین، توسعه فرهنگی و برنامه سوم تهران دی ماه ۱۳۸۰.
۴. باقری، خسرو آسیب و سلامت در تربیت دینی مجله تربیت اسلامی، مرکز مطالعات تربیت اسلامی تابستان ۱۳۸۰.
۵. بصیری، محمد علی؛ شیخ حسینی، مختار (۱۳۹۱)، بررسی انقلاب اسلامی ایران بر اساس رابطه ساختار - کارگزار در تئوری های روابط بین الملل، مطالعات انقلاب اسلامی، سال نهم، شماره ۲۹، تابستان، ۱۶۱ - ۱۸۸.
۶. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام در تاریخ ۱۲ آذر ماه ۱۳۷۹.
۷. بیانات مقام معظم رهبری انقلاب در دیدار با مردم قم، ۱۹ دی ماه ۱۳۸۰.
۸. بیانات مقام معظم رهبری در خطبه های نماز جمعه ۲۸ مرداد ماه ۱۳۸۴.
۹. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان کرمانشاه، ۲۴ مهر ماه ۱۳۹۰.
۱۰. بیانیه گام دوم انقلاب هسته اصلی پروژه تمدن سازی معاصر اسلامی است (۱۳۹۸).
۱۱. تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۵)، «نظریه گفتمان و مطالعات اسلامی»، فصلنامه علوم سیاسی، شماره ۳۵، ۲۶۱-۲۸۴.
۱۲. تفسیر و تحلیل بیانیه گام دوم انقلاب (۱۳۹۸)، برای نگاه بیشتر مراجعه شود به: <https://hawzah.net/fa/Article/View/98277>
۱۳. حقیقت، صادق (۱۳۸۹)، مسائله ساختار کارگزار در علوم اجتماعی، فصلنامه روش شناسی در علوم انسانی، شماره ۶۴-۶۵ صص ۱۶۶-۱۴۷.
۱۴. حسینی زاده، سید محمد علی (۱۳۸۳)، «نظریه گفتمان و تحلیل سیاسی»، فصلنامه علوم سیاسی، شماره ۲۸، ۱۸۱-۲۱۲.

۱۵. داورپناه، محمدرضا، سالاری، محمود (۱۳۹۰)، نظریه اجتماعی و محیط استفاده از اطلاعات: نقش ساختار و کنش در شکل گیری رفتار و الگوی اطلاع یابی، پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی، (۱۱)، صص ۷-۲۷.

۱۶. شجاعی زند، علی رضا، حسین علی قجری (۱۳۸۷)، «قابلیت های تحلیل گفتمانی در بررسی پدیده های فرهنگی - اندیشه ای (با تاکید بر گفتمان هژمونیک شده در انقلاب اسلامی)»، پژوهشنامه متین، شماره ۴۰، ۶۳-۹۰.

۱۷. صدیقی، بهرنگ (۱۳۸۹)، تئوری ساخت یابی گیدنز؛ پیامدهای تئوریک و روش شناختی و کاربرد عملی آن در جامعه شناسی، فصلنامه پژوهش اجتماعی، سال دوم، شماره ۹، صص ۱۴۱-۱۶۷.

۱۸. گیدنز، آنتونی (۱۳۸۴)، چشم اندازهای جهانی، ترجمه محمدرضا جلالی پور، تهران: انتشارات طرح نو.

۱۹. لوئیز، فیلیپس و یورگنسن، ماریانه (۱۳۹۳)، نظریه و روش در تحلیل گفتمان، تهران: نشر نی.
۲۰. مرووی سریع بر بیانیه «گام دوم انقلاب» (۱۳۹۷)، برای نگاه بیشتر مراجعه شود به : <http://www.iribnews.ir/fa/news/۲۳۵۴۴۵۲>

۲۱. مهری، کریم (۱۳۹۵) دوفصلنامه علمی- پژوهشی دانش سیاسی، سال دوازدهم، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، پیاپی ۲۴.

۲۲. Anna Marie Smith, (۱۹۹۸), Laclau and Mouffe, Routledge.
۲۳. De-Vos, (۲۰۰۳), Discourse theory and the study of ideological (trance)-formation: analyzing social democratic revisionism. in journal of pragmatics .
۲۴. Giddens, Anthony (۱۹۸۴), The Constitution of Society; Outline of the Theory of Structuration, (Cambridge: Polity Press).

۲۵. Howarth, D. Noarval, A. Stavrakakis, G, (۲۰۰۰), Discourse theory and political analysis (Manchester university press).
۲۶. Jorgensen, M & Phillips, L.(۲۰۰۲). Discourse Analysis as Theory and Method. London: Sage Publications.
۲۷. Laclau, E, Mouffe, C, Recasting marxism in James martin (۲۰۰۲), Antonio Gramsci, critical Assesment of leading Political philosophers (۲۰۰۲) Voutledge.
۲۸. Smith, Anna Marie (۱۹۹۸), Laclau and Mouffe, Rutledge.

توجه داشته باشید: جهت چاپ مقالات خود در نشریات علمی و همایش های معتبر با (خانم دکتر جعفری) تماس بگیرید. گواهی نامه پذیرش و چاپ مقاله، کمتر از ۷۲ ساعت صادر می گردد.

۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵

موسسه علمی و حقوقی قانون یار
 برگزار می کند

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
 اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه

دستور گواهی نامه معتبر
 پذیرش و ارائه مقاله
 (بامهر برجسته و هولوگرام مشخصی)

پنجمین همایش علمی - پژوهشی
 مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

ارگان ها و سازمان های حامی معنوی برگزاری همایش (در استان کرمانشاه)
 دانشگاه فرهنگیان - سازمان ارشاد اسلامی - آموزش و پرورش - بنیاد شهید، سازمان شهرداری و

www.Olomensani.ir

محورهای پذیرش مقالات

تمام گرایش های رشته فقه، حقوق و علوم قضایی ■ علوم تربیتی، تکنولوژی آموزشی و آموزش و پرورش
 روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم دینی و مذهبی ■ علوم اقتصادی، بانکی و تمام گرایش های مدیریت

مکان و زمان برگزاری همایش
 کرمانشاه - ۱۳۰۱/۱۲/۱۱

دبیر علمی و مسئول همایش
 دکتر بهنام اسدی

مدیر اجرایی همایش
 دکتر شهباز رضایی

ایمیل رسمی همایش جهت دریافت مقالات پژوهشگران
 OLOMENSANI@YAHOO.COM

ارسال مقاله از طریق واتس آپ، ایتا، سروش، تلگرام، روبیکا به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

دبیرخانه مرکزی موسسه قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، موسسه قانون یار ۰۲۶-۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

(در صورت طرح سوال درخصوص ارسال مقاله یا جذب در هیات علمی همایش با خانم دکتر قبادی تماس بگیرید. ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵)

CiteFactor
 Academic Scientific Journals

MENDELEY

جهاد
 دانشگاهی

DRJI
 Directory of Research Journals Indexing

CONE PAPER

Academia.edu
 California-San Francisco

TPBIN.com
 Sponsored And Indexed

Scientific Information Database

ICI WORLD of JOURNALS

CIVILICA
 We Respect the Science